

EUROREGION SILESIA

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Bulletin Euroregionu Silesia

duben 2021 • číslo 17

Zprávy z Euroregionu Silesia

Český sekretariát Euroregionu Silesia se přestěhoval

Od února 2021 je český sekretariát Euroregionu Silesia v Opavě přestěhován, a to na ulici Pekařskou 4. Nově má kanceláře v 2. patře této budovy. Nové telefonní a e-mailové kontakty najdete na internetových stránkách www.euroregion-silesia.cz. Oficiální sídlo Euroregionu Silesia – CZ zůstává beze změny (Horní náměstí 69, Opava, 746 01).

„Silesianka“ - Stezka rozhleden a vyhlídkových míst v Euroregionu Silesia

Od října 2019 je realizován projekt s názvem „Silesianka - Stezka rozhleden a vyhlídkových míst v Euroregionu Silesia“, který propojí 34 stávajících i nově vybudovaných rozhleden do nového přeshraničního turistického produktu. Podrobné informace o průběhu realizace tohoto projektu, financovaného z programu Interreg V-A Česká republika – Polsko, najdete v tomto čísle našeho Bulletinu a také na facebookové stránce Silesianka.

Propagace cestou k rozvoji přeshraniční spolupráce v Euroregionu Silesia

Přestože Euroregion Silesia má za sebou více než 20 let činnosti v oblasti přeshraniční spolupráce, stále v řadách svých členů i široké veřejnosti naráží na neznalost či nedostatek informací o tomto významném prvku kohézní politiky EU. Projekt s názvem „Propagace cestou k rozvoji přeshraniční spolupráce v Euroregionu Silesia“, který je realizován od února 2020 do července 2021, si klade za cíl prostřednictvím vhodných propagačních a informačních aktivit přispět k šíření povědomí o významu přeshraniční spolupráce pro rozvoj příhraničí a její podpoře ze strany Evropské unie, k většímu porozumění euroregionu jako významné přeshraniční struktury a celkově tak přispět k dalšímu rozvoji česko-polské přeshraniční spolupráce na území Euroregionu Silesia. V rámci projektu jsou mj. připraveny interaktivní workshopy pro koordinátory přeshraničních projektů z území Euroregionu Silesia, zaměřené na vedení projektového týmu, budování autority, motivace, komunikace, řešení konfliktů v projektovém týmu apod. Z důvodu pandemické situace byla realizace workshopů odložena na léto 2021.

Zpráva o činnosti Euroregionu Silesia v letech 2019-2020

Zpráva o činnosti Euroregionu Silesia za období 2019 - 2020 navazuje svou strukturou na předchozí zprávy o činnosti Euroregionu Silesia. Tento dokument nabízí ucelený obraz o Euroregionu Silesia, resp. o sdruženích, která tento euroregion tvoří, o jejich činnosti a o finančních, personálních i technických zdrojích, které měla tato sdružení v daném období k dispozici. Přestože oba sekretariáty Euroregionu Silesia průběžně zpracovávají a příslušným orgánům předkládají velké množství dokumentů týkajících se různých záležitostí, žádný z těchto dokumentů neposkytuje souhrnné a zároveň přehledné informace o různých aspektech „euroregionálního života“ z obou stran hranice. Zároveň tato zpráva - stejně jako kronika - na jednom místě zachycuje pro budoucnost stav a dění v Euroregionu Silesia v průběhu určitého období, zejména pak situaci roku 2020, kdy činnost Euroregionu byla ovlivněna opatřeními souvisejícími s celosvětovou pandemií koronaviru. Zprávy o činnosti Euroregionu Silesia jsou k dispozici na www.euroregion-silesia.cz.

Euroregion Silesia 2021-2027 – myslíme strategicky

Jak napovídá název projektu „Euroregion Silesia 2021-2027 – myslíme strategicky“, jeho cílem je strategická příprava Euroregionu Silesia na nové programové období. V rámci projektu dojde ke zpracování nového strategického dokumentu, výměně zkušeností v oblasti euroregionálního strategického plánování, prohloubení vzájemné spolupráce všech šesti euroregionů česko-polského pohraničí a seznámení široké členské základny Euroregionu s vytvořenou strategií i podmínkami evropské územní spolupráce v novém období. Projekt je financován z Fondu mikroprojektů programu Interreg V-A Česká republika – Polsko a jeho realizace potrvá do července 2022.

Přeshraniční spolupráce v období 2021-2027

V současné době vrcholí příprava programů přeshraniční spolupráce pro období 2021-2027. Pro česko-polský program předběžná alokace z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj má činit asi 180 mil. eur, což by představovalo přibližně 20% snížení prostředků oproti období 2014-2020. Podrobnější informace o přípravě nového období najdete uvnitř Bulletinu.

Bulletin Euroregionu Silesia – č. 17/duben 2021

Vydavatel: Euroregion Silesia – CZ, Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika

Redakce: Jana Novotná Galuszková, Daria Kardaczyńska, Agnieszka Zymelka

Adresa redakce: Pekařská 4, 746 01 Opava, Česká republika, tel.: +420 606732270, e-mail: info@euroregion-silesia.cz, www.euroregion-silesia.cz

Překlady: Karina Kurková

Fotografie: archiv Euroregionu Silesia, členů a konečných uživatelů

obrázek na titulní straně: Silesianka – maskot stezky rozhleden a vyhlídkových míst v Euroregionu Silesia

Nakladatel: Mario Boubeniček, Ratibořská 1145/30, 747 05 Opava, Česká republika

Grafická úprava: Pavel Bárta

Tisk: Tiskárna Grafico s.r.o., Opava

Náklad: 1 000 ks

Evidenční číslo MK ČR E 21341, ISSN 2084-0020

Bezplatný výtisk

Fond mikroprojektů v Euroregionu Silesia

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Přestože rok 2021 je prvním rokem nového programového období, současný program Interreg V-A Česká republika – Polsko pro období 2014-2020 a Fond mikroprojektů, který je jeho nedílnou součástí, bude ukončen

až v roce 2023. Ve Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia tak i v tomto roce pokračuje příjem nových žádostí o dotaci na projekty menšího rozsahu.

Příjem žádostí o dotaci z Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia v roce 2021

Kolo	Termín příjmu žádostí	Termín zasedání Euroregionálního řídicího výboru	Prioritní osa
11.	do 9. 3. 2021	17. 6. 2021	2, 3, 4
12.	do 28. 6. 2021	16. 9. 2021	3
13.	do 7. 9. 2021	16. 12. 2021	2, 3, 4
Prioritní osa	Název prioritní osy	Maximální výše dotace na mikroprojekt typu A	Maximální výše dotace na mikroprojekt typu B a C
2	Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti	60 000 €	30 000 €
3	Vzdělání a kvalifikace	40 000 €	20 000 €
4	Spolupráce institucí a komunit	40 000 €	20 000 €

Jak vyplývá z údajů o aktuálním stavu čerpání prostředků na mikroprojekty uvedených v tabulce, k dispozici jsou stále ještě prostředky pro české i polské žadatele ve všech prioritních osách, přičemž k uvedeným částkám je nutné

ještě přičíst další prostředky v podobě úspor z již ukončených projektů. **K dispozici na projekty je tak aktuálně ještě téměř 900 tisíc eur.**

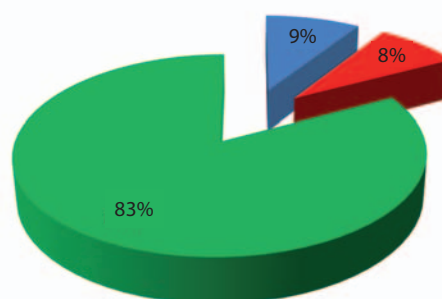
Stav čerpání prostředků na mikroprojekty ve Fondu mikroprojektů 2014-2020 v Euroregionu Silesia k 31. 12. 2020

Prioritní osa	Název prioritní osy	Alokace v %		Alokace z EFRR v EUR	Výše schválené dotace*	
					v EUR	v %
2.	Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti	31,09 %	CZ	674 160	636 640,15	94,43
			PL	1 168 485	1 076 171,28	92,1
			celkem	1 842 645	1 712 811,43	92,95
3.	Vzdělání a kvalifikace	5,18 %	CZ	112 360	57 426,02	51,11
			PL	194 748	70 660,21	36,28
			celkem	307 108	128 086,23	41,71
4.	Spolupráce institucí a komunit	63,73 %	CZ	1 380 526	1 305 489,41	94,56
			PL	2 396 717	2 322 131,34	96,89
			celkem	3 777 243	3 627 620,75	96,04
Celkem za Fond mikroprojektů v ER Silesia		100 %		5 926 996	5 468 518,41	92,26

* Z uvedených částek jsou již odečteny schválené dotace na projekty, které nejsou realizovány z důvodu rezignace nebo nesplnění podmínek schválení

Ke dni 31. 12. 2020 bylo ve Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia prostřednictvím systému MS2014+ zaregistrováno **354 projektových žádostí** českých a polských žadatelů. Z celkového počtu zaregistrovaných žádostí bylo vyřazeno 32 žádostí, které neprošly kontrolou přijatelnosti. V průběhu 10 zasedání a 8 oběžných procedur Euroregionálního řídicího výboru bylo **schváleno celkem 293 žádostí**, přičemž 5 projektů nebude realizováno z důvodu rezignace nebo nesplnění podmínek schválení.

Úspěšnost žadatelů o dotaci z Fondu mikroprojektů 2014-2020 v Euroregionu Silesia k 31. 12. 2020

- Vyřazené žádosti po kontrole přijatelnosti (celkem 32)
- Neschválené žádosti (celkem 29)
- Schválené žádosti (celkem 293)

Na realizaci Fondu i samotných projektů mají od loňského roku, bohužel, dopad omezující opatření proti šíření kononaviru. Nově bylo nutné zavést možnost alternativní formy jednání Euroregionálního řídicího výboru např. prostřednictvím videokonferencí. Žadatelé mají možnost vedle telefonických a mailových konzultací nově využít i on-line konzultací, které v době omezených mezilidských kontaktů dostatečně nahradí osobní konzultace na sekretariátech euroregionu. Pro realizaci projektů byla nově zavedena možnost realizace i po dobu delší než dosavadních maximálních 18 měsíců, pokud epidemiologické nebezpečí po určitou dobu neumožňuje jejich realizaci a pokud toto schválí Euroregionální řídicí výbor. Takové změny harmonogramu jsou operativně projednávány formou oběžné procedury. Ze stejných důvodů může být také po dohodě s příslušným Správcem Fondu upravena podoba či rozsah některých klíčových aktivit, které nelze při stanovených omezujících opatřeních realizovat v naplánované podobě. Bohužel, změnit např. podobu klíčové aktivity z prezenční na on-line s ohledem na charakter aktivity, cílovou skupinu či cíle projektu není vždy možné, a tak se realizace mnoha projektů, které již měly být ukončeny, prodlužuje. Naštěstí nejzazší termín ukončení všech projektů financovaných z Fondu mikroprojektů je stanoven až na prosinec 2022, takže lze předpokládat, že se podaří všechny projekty včas zrealizovat a prostředky Fondu vyčerpat v maximální možné míře.

V roce 2020 se z důvodu omezujících opatření proti šíření koronaviru zasedání Euroregionálního řídicího výboru Euroregionu Silesia konala pouze v podobě videokonferencí.

Vzorovým příkladem dobré praxe v rámci prioritní osy 3 je projekt s názvem „Česko-polská škola renovací památek“, realizovaný střední průmyslovou školou stavební v Opavě a Rybníku ve spolupráci s Nadací Stefanie Himml, která má ve správě bývalý zámek v Rzuchově. V rámci projektu byli čeští a polští studenti oboru stavebnictví, geodézie a krajinářské architektury proškoleni v oblasti památkové péče a následně absolvovali společnou dvou týdnů stáž, na které pod odborným dohledem pedagogů a dalších odborníků pracovali na obnově zámku a jeho okolí. Projekt byl realizován v roce 2020 a navzdory nepříznivým okolnostem v průběhu roku se podařilo zrealizovat všechny naplánované aktivity.

Prioritní osa 3 „Vzdělání a kvalifikace“

Specifickým cílem prioritní osy 3 je zlepšení úrovně zaměstnanosti absolventů škol na trhu práce. Kromě jazykového vzdělávání zaměřeného na výuku polštiny na českých školách a naopak, které je určeno i pro základní školy, jsou další opatření v rámci této prioritní osy určité zejména pro školy v rámci sekundárního a terciárního vzdělávání. Jedná se např. o tyto aktivity:

- příprava a realizace společných vzdělávacích kurzů, praktické výuky, programů a dalších forem společného vzdělávání. Jedná se o realizaci krátkodobých či dlouhodobých vzdělávacích cyklů, kterých se budou účastnit jak učni a studenti, tak pedagogičtí pracovníci.
- e-learning
- realizace přeshraničních výměn učňů a studentů a pedagogických pracovníků mezi školskými zařízeními
- systémová opatření v oblasti vzdělávání – studie, strategie, výměny informací a zkušeností, vzájemné uznávání diplomů/kvalifikace apod.
- doplňkové aktivity, např. evaluace efektivity programů výuky, příprava společných vzdělávacích materiálů, propagační opatření směrem k široké veřejnosti či specifické cílové skupině (potenciální žáci a studenti a jejich rodiče) apod.

Jedná se tedy o prioritní osu zaměřenou na poměrně úzký okruh žadatelů, přičemž čerpání prostředků z této osy navíc zkomplikovalo opakované a dlouhodobé uzavření škol z epidemiologických důvodů. Pro urychlení čerpání prostředků z této prioritní osy byla v 1. polovině letošního roku vyhlášena mimořádná výzva určená pouze pro žadatele o dotaci z této osy a zároveň mají žadatelé možnost využít i další kola příjmu žádostí společně pro všechny prioritní osy.

Evropská územní spolupráce (Interreg) v období 2021-2027

Evropská územní spolupráce (EÚS) je součástí kohezní politiky EU již od roku 1990. Je nástrojem určeným k řešení problémů, které překračují státní hranice a vyžadují jednotné řešení, a také nástrojem ke společnému rozvoji potenciálu různých území. V podobě iniciativy Interreg byla EÚS nejprve určena k podpoře přeshraniční spolupráce mezi sousedními regiony (později označována jako směr A) a následně rozšířena o další směry – spolupráci nadnárodní (směr B) a meziregionální (směr C). Také v novém programovém období 2021-2027 je EÚS jedním ze základních pilířů kohezní politiky, přičemž největší význam je i nadále přikládán přeshraniční spolupráci sousedících zemí. „Přeshraniční spoluprá-

ce je vskutku považována za důležitý nástroj pro pozitivní spolupráci mezi občany, místními orgány a občanskou společností na obou stranách hranic EU, a to i v případech, kdy širší dvoustranné vztahy mohou být náročné. Přestože vývoj a provádění programů postupoval pomaleji, než se původně plánovalo, partnerské subjekty uznávají, že se tento proces ve srovnání s předchozími roky zlepšil a že odhodlání realizovat úspěšné programy zůstává i nadále silné.“ (citace z návrhu „Nařízení Evropského parlamentu a Rady o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a nástrojů financování vnější činnosti“)

Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko 2021-2027

Příprava nového programu česko-polské přeshraniční spolupráce byla zahájena již v průběhu roku 2018. Bylo dohodnuto, že i v novém období bude program řízen Českou republikou, funkci Řídicího orgánu bude plnit Ministerstvo pro místní rozvoj. Pro přípravu nového programu byla ustavena pracovní skupina, tzv. Task Force, v níž mají zastoupení i euroregiony. Kromě Task Force byly ustaveny tzv. fokusní skupiny složené z odborníků, jejichž cílem bylo prodiskutovat jednotlivé cíle kohezní politiky, stanovené obecným Nařízením, z hlediska jejich relevance a potenciálu pro česko-polskou přeshranič-

ní spolupráci. V případě identifikování potenciálu bylo snahou určit také konkrétní aktivity, které by mohly být v rámci programu přeshraniční spolupráce realizovány, odhad jejich finančního potenciálu, vhodné příjemce, cílové skupiny apod. Výsledkem jednání byl návrh cílů politiky a specifických cílů relevantních pro česko-polskou spolupráci, které budou tvořit základ nového programu. K jednotlivým cílům byl zpracován návrh vhodných přeshraničních aktivit, způsobilých příjemců a indikátorů a dále je nutné zpracovat finanční plán programu.

Cíl politiky	Specifický cíl
zelenější Evropa	podpora přizpůsobení se změnám klimatu, prevence rizik a odolnosti vůči katastrofám, posílení biologické rozmanitosti, zelené infrastruktury v městském prostředí a snížení znečištění
sociálněji Evropa	posílení úlohy kultury a cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích
propojenější Evropa	rozvoj udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility odolné vůči změnám klimatu, včetně lepšího přístupu k síti TEN-T a přeshraniční mobility
lepší správa Interreg	posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy, zvýšení účinnosti veřejné správy, budování vzájemné důvěry, zejména podporou akcí mezi lidmi
inteligentnější Evropa	posílení růstu a konkurenceschopnosti malých a středních podniků

Kromě jednání Task Force a fokusních skupin se konala jednání za účelem rozdělení alokací z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), přidělených členským státům Evropskou komisí, mezi jednotlivé programy přeshraniční spolupráce. Na české straně se dne 11. března 2021 konalo pod vedením MMR společné jednání zástupců 12 krajů zapojených do přeshraniční spolupráce a zástupců českých částí všech euroregionů o rozdělení celkové částky 277,7 mil. eur mezi pět přeshraničních programů v ČR. Na základě tohoto jednání bylo rozhodnuto o alokaci pro česko-polský program ve výši 85,14 mil. eur. Po přičtení alokace přidělené do programu z polské strany by celková alokace z prostředků EFRR pro nový program mohla předběžně činit asi 180,2 mil. eur, což by představovalo 20% pokles prostředků oproti období 2014-2020.

I v novém programu česko-polské přeshraniční spolupráce budou menší projekty financovány prostřednictvím specifického nástroje - **Fondu mikroprojektů**. Za účelem nastavení zjednodušených forem financování projektů menšího rozsahu probíhala od začátku roku 2019 jednání s euroregiony česko-polského pohraničí. V této souvislosti euroregiony na základě požadavku MMR provedly detailní analýzu jednotkových výdajů u vybraných typů projektů v prioritní ose 4 současného Fondu mikroprojektů a na základě této analýzy byly stanoveny konkrétní paušální částky pro jednotlivé typy aktivit. Výstupy této analýzy budou předloženy k posouzení Auditnímu orgánu Ministerstva financí ČR. V současné době probíhají další jednání s euroregiony o podobě nového Fondu mikroprojektů.

„Silesianka“ - Stezka rozhleden a vyhlídkových míst v Euroregionu Silesia

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Vypadá to jako rozhledna na tenkých nožkách, má to veselý úsměv, batoh na zádech a dalekohled (a nenosí roušku 😊). Tak takto vypadá maskot nově vznikající stezky rozhleden a vyhlídkových míst na území Euroregionu Silesia zvané „Silesianka“. Již v roce 2016 zahájil Euroregion první kroky k vytvoření nového přeshraničního produktu v podobě turistické stezky zahrnující více než tři desítky rozhleden a vyhlídkových míst na české i polské straně Euroregionu. Na začátku byla zmapována stávající vyhlídková místa a zájem obcí, měst a dalších subjektů o vytvoření nových. Poté bylo postupně připraveno k realizaci třináct nových rozhleden na obou stranách Euroregionu, z nichž deset menších již bylo v průběhu posledních dvou let zrealizováno v podobě menších projektů financovaných z Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia v rámci programu Interreg V-A Česká republika – Polsko. Zbývající tři větší rozhledny - ve Vladislavi (Wodzisław Śląski), Budišově nad Budišovkou a Jeseníku nad Odrou budou dokončeny v průběhu letošního roku v rámci jednoho většího společného projektu řízeného Euroregionem Silesia a podpořeného z unijních prostředků částkou ve výši 850 tisíc euro.

Tři nové rozhledny, které budou v rámci projektu vybudovány, se společně s dalšími rozhlednami a vyhlídkovými místy na české a polské straně Euroregionu

Silesia propojí v nový přeshraniční turistický produkt nabízející pohled na zajímavá místa z ptáčích perspektivy. Jeho součástí bude přes 34 vyhlídek, a to jak všechny

nově vybudované, tak i ty stávající jako například opavská Hláska, Bezručova vyhlídka v Hradci nad Moravicí, radniční věž v polských Hlubčicích (Głubczyce) nebo Bolt Tower v Dolní oblasti Vítkovice. Všechna tato místa budou představovat ucelenou nabídku v podobě přeshraniční stezky „Silesianka“, ke které bude vydána mapa v elektronické i tištěné formě a brožura ve čtyřech jazykových mutacích. Stezka bude vyznačena formou QR kódů na dotčených objektech, budou zřízeny společné webové stránky, k dispozici bude nabídka tematických výletů pěšky, na kole i autem, věrnostní program a další propagační materiály a předměty. Ti, kteří se zapojí do věrnostního programu, se

mohou těšit na deskovou hru, pexeso či 3D modely jednotlivých rozhleden, z nichž si mohou postupně vytvořit ojedinělou sbírku.

Přestože realizace projektu byla zahájena již v říjnu 2019, na výsledný produkt si musí návštěvníci ještě chvíli počkat. Nic jim však nebrání již nyní navštívit některé ze zmiňovaných míst, které již dnes nabízí úchvatné výhledy na krásy česko-polského příhraničí, a také sledovat naši facebookovou stránku Silesianka.

Dne 20. února 2020 se v Dolní oblasti Vítkovice uskutečnila úvodní konference projektu, jejíž součástí byly zajímavé prezentace zaměřené na různé aspekty cestovního ruchu, moderovaná diskuse, komentovaná prohlídka rozhledny Bolt Tower a vyhlášení výsledků mezinárodní dětské výtvarné soutěže „Navrhni podobu Silesianky“, do které bylo přihláшено téměř 230 výtvarných prací dětí z obou stran hranice.

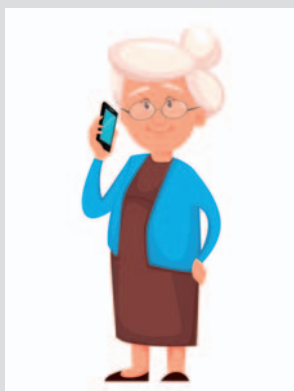

Neobvyklá dvanáct metrů vysoká betonová rozhledna Šibenice u obce Stěbořice nedaleko Opavy je připomínkou doby budování československého vojenského opevnění jako ochrany tohoto území před hitlerovským Německem. Rozhledna, u níž byla vybudována také replika vojenského cvičiště a ženiijního úkrytu, byla financována z Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia v rámci II. etapy realizace přeshraniční turistické stezky „Silesianka“.

Videobabička aneb Jak se z toho všeho nezbláznit

Fejeton

Jako většina žen středního věku, které už dávno vypravily své dospělé děti do světa, jsem se i já moc těšila na své první vnuče. Netušila jsem sice, že si na roli babičky budu muset počkat delší dobu, ale nakonec jsem se dočkala a narodila se má milovaná vnučka Barunka. Abych byla babička jaksepatří, na internetu jsem si nastudovala všechny moderní postupy jak se starat o malé dítě - jak ho nosit „na tygříka“, jak ho krmit, jaké básničky recitovat při koupání, k čemu slouží monitor dechu a mnoho dalšího. I když jsem díky tomu s hrůzou zjistila, že jsem všechny své děti evidentně špatně nosila i krmila, koupala bez básniček a jejich dech při spaní nesledovala, protože jsem vždy vysílením usnula dřív než ony, byla jsem připravena všechno napravit u své vnučky. Jak vnučka rostla, postupně jsem přestala portály typu *Super Mamina* či *Baby on line* sledovat a začala se řídit vlastními zkušenostmi a intuicí. Po více než třiceti letech jsem si připomněla nejrůznější pohádky, jak si hrát s panenkami, jak nakreslit slona, aby nevypadal jako pes, jak se naučit odpovídat na nikdy nekončící otázku „A proč?“. Musím se pochválit, že mi to šlo moc pěkně, bohužel jen do té chvíle, než přišla první vlna koronavirové pandemie, která omezila všechny naše kontakty. Jak odpovídat vnučce na její otázky, jak si s ní hrát a malovat, když ji nemůžu navštívit? Jak být vůbec v kontaktu na dálku s malým čtyřletým dítětem? Byla jsem z toho

nešťastná, zmatená a zároveň trpěla pocitem, že nás to odcizí. Když pak vloni na podzim přišla další vlna omezení, rozhodla jsem se, že musím něco udělat, abych s vnučkou neztratila kontakt. A tak začaly naše videohovory přes telefon, při kterých spolu oblékáme panenky, hrajeme si na školu, vykládáme si pohádky před spaním či jen tak udílím moudré rady. Naše videohovory mají dokonce svůj vlastní jazyk! Například poněkud zvláštní pokyn „opři mě pořádně“ znamená „polož telefon tak, ať tě vidím a nekoukám jen do stropu“ nebo pokynem „neskákej se mnou“ chci vnučce říct, aby přestala skákat s telefonem v ruce, protože pak nevidím vůbec nic. A víte, co je *mačkalka*? Tímto legračním slovem se vnučka pojmenuje vždy, když na telefonu něco omylem zmáčkne, náš videohovor se přeruší a ona utíká za maminkou, aby jí zase znovu *pustila babičku*. Že vám to všechno připadá poněkud zvláštní? Připouštím, že je a taky žádný chytrý portál

pro maminky či babičky rady podobného typu neuvádí, je to ale můj způsob jak překonat ta neutěšená období „koronavirových odloučení“ a jak se z toho všeho nezbláznit. Je prostě ze mě *videobabička*!

Autorka fejetonu Jana Novotná Galuszková již více než dvacet let působí ve funkci tajemnice české části Euroregionu Silesia. Jako předsedkyně Maticе slezské se zároveň zasazuje o všestranný rozvoj Slezska.

Je možné organizovat setkání hraničních regionů v době pandemie?

Fórum polských hraničních regionů je každoroční setkání všech sdružení tvořících euroregiony na polských hranicích. Je to příležitost k setkání zástupců 15 euroregionů, kteří tak mají možnost diskutovat, sdílet informace a zkušenosti, prezentovat to, co se v daném euroregionu podařilo zrealizovat, a zamyslet se nad tím, jakým směrem pokračovat a jak dál rozvíjet přeshraniční spolupráci, která je hlavní činností euroregionů.

První fórum se konalo v roce 1995 ve Štětíně. V tehdejší době existovalo jen 7 euroregionů a ještě se nevědělo, jak se bude euroregionální spolupráce dále vyvíjet. Zda vzniknou další euroregiony a zda všechny hranice Polska budou mít spojení pro přeshraniční spolupráci. Zda to má smysl, zda posílí význam přeshraniční spolupráce a zda bude důležitým prvkem v procesu integrace Polska v rámci Evropské unie. V té době se také euroregiony a jejich členské samosprávy věnovaly mnoha problémům, kterým v každodenním životě čelili občané příhraničí, souvisejícím například s překračováním hranic, nedostatkem hraničních přechodů, chybějícím železničním či silničním spojením včetně chybějících hraničních mostů. V prvních letech fungování euroregionů, tj. 1991-1995, si asi nikdo nepředstavoval, že v roce 2004 se staneme členy EU a „již“ v roce 2007, kdy Polsko vstoupí do Schengenského prostoru, budou hranice v rámci EU otevřené. Každý nový hraniční přechod, každý „malý pohraniční styk“ zaváděný na hranici, každý vyřešený problém obyvatel příhraničí znamenal přeshraniční úspěch. V průběhu mnoha let se tak podařilo vyřešit velkou řadu problémů týkajících se příhraničních oblastí.

Na posledním fóru v Euroregionu Tatry v roce 2019 jsme se přihlásili k organizaci dalšího ročníku fóra. Tehdy jsme ještě nevěděli, jaký rok 2020 bude. Naposledy jsme u nás všechny polské euroregiony hostili v červnu 2003,

a tak už byl nejvyšší čas, aby se Euroregion Silesia stal opětovně pořadatelem této akce. Chtěli jsme ukázat, jak se za těch 17 let Euroregion Silesia změnil. Leták z tehdejšího fóra, který jsem našla v naší malé knihovně, mi připomněl, že v červnu 2003 všichni žili celorepublikovým referendem potvrzujícím zájem o vstup Polska do Evropské unie. Byla to radost a naděje. Řada příspěvků z tehdejšího fóra se týkala očekávání a výzev, která před Polskem stála. Pozornost byla věnována i možnostem pro přeshraniční spolupráci i samotné euroregiony.

V roce 2020 jsme chtěli Fórum rozšířit, aby bylo dostupné i sousedům, v našem případě Čechům. Když jsme na setkáních v rámci Euroregionu Silesia nebo na pracovních jednáních s ostatními polsko-českými euroregiony vysvětlovali, čím Fórum je a že jsme v Polsku zřídili i Federaci euroregionů, tak naši kolegové z České republiky měli vždy zájem o více informací. Jak fungujeme, jaké přínosy nám Fórum a Federace dává. A proto jsme se v roce 2020 rozhodli, že pozveme i zástupce euroregionů z České republiky, aby se mohli s fórem polských hraničních regionů seznámit a podívat se, jak euroregiony v Polsku spolupracují.

Pandemie koronaviru však naše plány rychle změnila, stejně jako plány v celé Evropě a ve světě. To, oč se v Polsku i Česku bojovalo před rokem 2004, se po roce 2004 a 2007 stalo samozřejmě a běžné. Mohli jsme nasednout do auta, na vlak nebo letadlo a za pár hodin být v nejbližším koutě Evropy či světa. Od března 2020 byla tato „svoboda“ velmi omezena. S ohledem na rizika a cíl zastavit pandemii to bylo opodstatněné, pocítili jsme však, že svoboda je velmi prchavá. Pandemie koronaviru nám ukázala, jak rychle lze opět „zavést“ hranice a svobodný pohyb obyvatel v EU omezit na minimum.

Z původního červnového termínu bylo Fórum odloženo na termín 1. - 2. října a my jsme se s nejistotou pustili do organizačních příprav. Ještě dva týdny před začátkem jsme měli jen několik přihlášek a všechno poukazovalo na to, že se Fórum v roce 2020 bohužel neuskuteční. A pak začaly přicházet přihlášky, další osoby se ptaly, zda Fórum v tomto termínu určitě pořádáme a zda je možné se ještě přihlásit. Naši partneři z ČR se také rozhodli, že přijedou, pokud bude hranice otevřená. Tehdy se nám vrátila naděje, že se to může podařit. Celkem se přihlásilo více než 50 účastníků z Polska a Česka. Hlavním tématem fóra se přirozeně stal vliv pandemie na přeshraniční spolupráci a výzvy, kterým v takových situacích čelíme.

I přes nepřízeň osudu se nám v prvním dni akce podařilo hostům ukázat kousek Euroregionu Silesia včetně naší nově vznikající přeshraniční stezky rozhléden a vyhlídkových míst s názvem „SILESIANKA“. Navštívili jsme čtyři objekty na polské straně a jeden v České republice, v Ostravě. Po tolika měsících omezujících opatření byla turistická cesta do Česka příjemným zážitkem. Druhý den fóra proběhla konference, na kterou zástupkyně Euroregionu Silesia paní Jana Novotná Galuszková a Daria Kardaczyńska připravily prezentaci, díky níž jsme měli možnost zavzpomínat na počátky euroregionů v Polsku

V roce 2020 se Euroregion Silesia ujal organizace XXVII. Fóra polských hraničních regionů. Dvoudenní setkání zástupců polských sdružení tvořících euroregiony se uskutečnilo ve dnech 1. - 2. října 2020.

a České republice. Počátky Fóra a Federace pak ve svém příspěvku „Fórum polských hraničních regionů a Federace euroregionů Polské republiky – myšlenka vzniku, cíle, úkoly“ připomněl Czesław Fiedorowicz – předseda správní rady Federace a předseda Sdružení polských obcí Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr. Dozvěděli jsme se, co se děje na jednotlivých hranicích Polska a jak probíhají přeshraniční projekty a programy v době pandemie. Prezentace připravilo pět euroregionů: Bałtyk, Pomernia, Glacensis, Beskidy a Karpacki. Následně ředitel odboru územní spolupráce Ministerstva fondů a regionální politiky Rafał Baliński informoval o přípravách přeshraničních programů na období 2021-2027.

Na závěr konference proběhl diskusní panel na téma „Vliv pandemie na přeshraniční spolupráci a výzvy, které před námi v takových situacích stojí“, který vyvolal mnoho emocí. Jeho účastníci měli možnost informovat o tom, jak pandemie ovlivnila jejich část hranice, co vzala, změnila a jaké to má následky. Diskutovalo se i o tom, zda jsou nějaké pozitivní stránky současné situace. Diskuse byla velice zajímavá a ukázala, že právě euroregiony jako přímí „aktéři“ přeshraniční spolupráce, kteří působí přímo na státních hranicích, znají nejlépe všechny nesnáze, jimž musí dennodenně čelit obyvatelé a instituce v příhraničí. Jak je důležité, abychom celou dobu spolupracovali, a jak je významné, aby to, co se za ta všechna léta podařilo společně vypracovat a dosáhnout, pokračovalo v dalších letech, v letech „po pandemii“, ale se všemi získanými zkušenostmi. Doufáme, že našim českým partnerům se podařilo lépe poznat myšlenku Fóra a členy Federace. Uvědomili jsme si, že stálo za to přijmout tuto výzvu a uspořádat setkání v této neklidné době. Při loučení na konci konference bylo vidět, že Fórum v roce 2020 bylo potřebné víc, než se nám zdálo, a že možnost strávit společně čas tváří v tvář nic nenahradí.

Děkujeme všem za účast a na viděnou v roce 2021!

Děkujeme všem za účast a na viděnou v roce 2021!

*Daria Kardaczyńska, ředitelka sekretariátu
Sdružení obcí povodí Horní Odry*

Na závěr konference konané druhý den setkání proběhl diskusní panel na téma „Vliv pandemie na přeshraniční spolupráci a výzvy, které před námi v takových situacích stojí“, který vyvolal mnoho emocí.

READY TO HELP

systém společné ochrany hraničních obcí v Euroregionu Silesia

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

„READY TO HELP – systém společné ochrany hraničních obcí v Euroregionu Silesia“ byl název česko-polského projektu financovaného z programu INTERREG V-A Česká republika – Polsko v rámci prioritní osy 1 „Společné řízení rizik“. Realizace projektu probíhala od října 2017 do prosince 2019 a od července 2020 běží pětiletá udržitelnost tohoto projektu, v průběhu které musí Euroregion Silesia jako Vedoucí partner předkládat roční zprávy o jejím zajištění.

Partneři a jednotky dobrovolných hasičů zapojené do projektu:

- **Vedoucí partner projektu:** Euroregion Silesia – CZ
- **CZ partneři a jednotky zapojené do realizace projektu:**

Obec a JSDH: Hať, Chuchelná, Píšť, Rohov, Strahovice, Sudice, Šilheřovice

- **PL partneři a jednotky zapojené do realizace projektu:**

Gmina Krzanowice: OSP Krzanowice, Bojanów, Borucin, Wojnowice, Pietraszyn

Gmina Krzyżanowice: OSP Krzyżanowice, Bieńkowice, Bolesław, Chałupki, Nowa Wioska, Owsiszczce, Roszków, Rudyszwałd, Tworków, Zabełków

Projekt byl realizován v úzké spolupráci s Hasičským záchranným sborem Moravskoslezského kraje, územním odborem v Opavě, a Okresním velitelstvím Státního požárního sboru v Ratiboři.

Celkové schválené výdaje projektu:

1 092 862,90 EUR (100 %)

Schválená dotace z EFRR: 928 933,46 EUR (85 %)

Schválená dotace ze státního rozpočtu ČR

pro CZ partnery: 28 786,39 EUR (5 %)

Hlavním cílem projektu bylo vytvoření systému společné ochrany na území hraničních obcí Euroregionu Silesia prostřednictvím zlepšení technického zázemí 22 jednotek dobrovolných hasičů (7 českých a 15 polských) a jejich připravenosti ke společným zásahům při požárech a jiných živelních pohromách v pohraničí. „Systémem společné ochrany“ se v tomto případě myslí propojení dvou národních záchranných systémů na úrovni dobrovolných složek, které jsou v obou zemích nedílnou součástí těchto systémů.

Projekt zahrnoval jak investiční, tak neinvestiční **aktivitu**. V rámci investiční části projektu byla pořízena 4 nová požární vozidla (2 pro české jednotky a 2 pro polské) a další technické vybavení pro 19 jednotek. Na samotné posílení přeshraniční připravenosti a akceschopnosti dobrovolných požárních jednotek byly zaměřeny neinvestiční aktivity zahrnující 4 společná taktická cvičení

Dne 22. listopadu 2019 se v Kulturním centru v Píšti konalo závěrečné setkání projektu, kterého se kromě dobrovolných hasičů zúčastnili všichni partneři projektu, zástupci Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje, zástupci Okresního velitelství státního požárního sboru v Ratiboři a další hosté. Na tomto setkání byl zhodnocen průběh všech aktivit, výstupy projektu a jeho přínos pro zlepšení technického zázemí jednotek dobrovolných hasičů a jejich připravenosti ke společným zásahům při požárech a jiných živelních pohromách v pohraničí. Zároveň byly projednány možné aktivity v době udržitelnosti projektu, která potrvá až do července 2025. Foto: Magdalena Smolková

realizovaná střídavě na české a polské straně, dále 2 turnusy společných soustředění v Ústřední hasičské škole s programem teoretických školení a praktického výcviku pod názvem „Univerzita dobrovolného hasiče“, zaměřené na použití dýchacích přístrojů, dálkovou dopravu vody, poskytování předlékařské pomoci apod., a v neposlední společná pracovní setkání všech zapojených jednotek. Nedílnou součástí projektu byla také analýza systému požární ochrany hraničních obcí v Euroregionu Silesia, na základě které byla zpracována příručka pro jednotky dobrovolných hasičů.

Projekt „READY TO HELP“ využil dvou základních potenciálů příhraniční oblasti Euroregionu Silesia: lehké prostupnosti česko-polské hranice s hustou sítí silničních hraničních přechodů a bez větších přírodních překážek, jako jsou hory či větší vodní toky, a silného početního stavu jednotek dobrovolných hasičů v dané oblasti. Z hlediska technických aspektů projekt řešil problém zastaralé, opotřebované nebo zcela chybějící techniky nezbytné pro zásahy na druhé straně hranice, a to pořízením nové, kompatibilní techniky využitelné na obou stranách hranice a odpovídající evropským normám. Díky všem aktivitám realizovaným v rámci projektu jednotky dobrovolných hasičů získaly povědomí o legislativních, technických a organizačních podmínkách zásahů na druhé straně hranice a o personálním a materiálním zázemí sousedních jednotek. Při společných aktivitách měly možnost si prověřit své odborné dovednosti, schopnosti jazykového porozumění a spolupráce s jednotkami z jiné země.